DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14172177

ମୂଳ ପ୍ରବନ୍ଧ

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରଚିତ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ପୃଷ୍ଠଭୂମି

ସୁମନ୍ତ କୁମାର ଭୋଇ

ସଂକ୍ଷିପ୍ତସାର :

ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର କ୍ରମବିକାଶ ଧାରାରେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ବିଶେଷ ମୂଲ୍ୟ ବହନ କରେ । ପରିବର୍ତ୍ତିତ ସମୟର ପ୍ରାଣ ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଆଦିରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ଜୈତ୍ରଯାତ୍ରା ଅଗ୍ରସର । ତେବେ ଏକବିଂଶର ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ପୂର୍ବ ଶତାବ୍ଦୀର ଗଳ୍ପ ରଚନାର ଧାରା ଓ ଧରାଠାରୁ କିଂଚିତ୍ ଭିନ୍ନ ହେଲେ ମଧ ପୂର୍ବ ଶତକର ପ୍ରଭାବରୁ ମୁକ୍ତ ମଧ ଆତ୍ମିକ ଓ ଆଙ୍ଗିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନବ ରୁଚିର ଆନୟନ ସହ ବହୁ ଘଟଣା ଅପରିବର୍ତ୍ତିତ ଭାବେ ଏକାଳର କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର କଳେବରରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଛି ଏବଂ ପୂର୍ବ ଶତକର ବହୁ ଚିତ୍ତ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକାରୀ ଘଟଣାର ପ୍ରଭାବରେ ଚଳିତ ଶତକର ଗଳ୍ପ ସୌଷ୍ଠବ ଯେ ବିମଣ୍ଡିତ ହୋଇପାରିଛି ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହର ଅବକାଶ ନାହିଁ ।

ପ୍ରମୁଖ ଶବ୍ଦ :

କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ, ଏକବିଂଶ, ପୃଷ୍ଠଭୂମି, ମହାବାତ୍ୟା, ରାଜନୀତି, ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟା ଓ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ, ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ, ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା, ଜଗତୀକରଣ, ବିସ୍ଥାପନ, ନାରୀ ସଶକ୍ତିକରଣ, କରୋନା ମହାମାରୀ

ବିଷୟ :

ସାହିତ୍ୟ ସର୍ବଦା ନବମାର୍ଗୀ । ନୂତନ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ପରିବର୍ତ୍ତିତ ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ରାଜନୀତିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସାହିତ୍ୟର କଳେବର ସମୃଦ୍ଧ ହୁଏ । ବିଶେଷତଃ ଯୁଗୀୟ ପ୍ରଭାବ ବ୍ୟତିରେକ ସାହିତ୍ୟ କାଳୋତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଆୟସସାଧ । ବିଶ୍ୱ ସାହିତ୍ୟ ହେଉ ବା ସ୍ୱଦେଶର ସାହିତ୍ୟ ହେଉ ଆଦିରୁ ଅଦ୍ୟବଧି ବିଭିନ୍ନ ଚିନ୍ତା, ଚେତନା ତଥା ଦର୍ଶନ ଦ୍ୱାରା ସାହିତ୍ୟ ସର୍ବଦା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଆସିଛି । ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରୁ କୌଣସି ସାହିତ୍ୟ ବାଦ୍ ନୁହେଁ । ଏପରିକି ମାନବର କ୍ରମୋନ୍ନତି ତଥା ଅଭୀପ୍ସାର ପରିପୂର୍ତ୍ତି ନିମନ୍ତେ ସମୟାନୁସାରେ ତା'ର ଅନ୍ତରରେ ଦେଖାଦେଇଛି ନବ ଉନ୍ମାଦନା ଓ ଜାଗରଣ । ସେହି ଚିତ୍ତ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟକାରୀ ତଥା ପରିବର୍ତ୍ତନକାମୀ ଅଦମ୍ୟ ଅଭିଳାଷ ହିଁ ମଣିଷକୁ ଦେଖାଇଛି ମୁକ୍ତିର ପଥ ଓ ଚଖାଇଛି ସ୍ୱାଧୀନତାର ସ୍ୱାଦ । ବିଶ୍ୱ ପ୍ରେକ୍ଷାପଟ୍ଟରେ ଏହିପରି ଅସଂଖ୍ୟ ଜାଗରଣର ବିବରଣୀକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କଲେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମିତ ହୁଏ ଯେ ସେସବୁର ପ୍ରଭାବ ସାହିତ୍ୟର ଅଙ୍ଗୀଭୂତ । ଏଣୁ ଚଳିତ ଶତକର ପ୍ରାରମ୍ଭରୁ ଏଯାବତ୍ ଯେଉଁସବୁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଘଟଣାପ୍ରବାହ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପକୁ ମହିମାମଣ୍ଡିତ କରିବା ସହ କ୍ରମବିକାଶର ଧାରାକୁ ଅପ୍ରତିହତ ରଖିଛି, ସେସବୁ ମଧ୍ୟରେ-

(କ) ମହାବାତ୍ୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି:

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ଯେଉଁଭଳି ଉତ୍‌ଥାନ ଓ ପତନର ଧାରା ପ୍ରତି'ଳିତ ସେହିଭଳି ଗୋଟିଏ ଜାତି ବିଶେଷରେ ମଧ ଏହି ସାର୍ବଭୌମିକ ନିୟମର ଧାରା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ । ଏଥିପାଇଁ ବହୁ କାରକ ଯେ ଦାୟୀ ଏହା ସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରସଙ୍ଗ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ । ଭୌଗୋଳିକ ଅବସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଓଡ଼ିଶାର

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ ଅନ୍‌ଲାଇନରେ ପଢିବାପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତୁ

Quick Response Code:

Available online at : https://pracheenews.com/

DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.14172177

Article No - BPP00239

ଯୋଗାଯୋଗ :
ସୁମନ୍ତ କୁମାର ଭୋଇ, ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ,
ଆଦିକବି ସାରଳାଦାସ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ, ଜଗତସିଂହପୁର-୩୭
E-Mail ID: sumantabhoi5@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0006-0739-8148

This is an open access journal, and articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial Share Alike 4.0 License, which allows others to remix, tweak, and build upon the work non commercially, as long as appropriate credit is given and the new creations are licensed under the identical terms.

For reprints contact: *pracheepatrika@rediffmail.com*

ପ୍ରାପ୍ତି	ସମୀକ୍ଷିତ	ଗୃହୀତ	ପ୍ରକାଶିତ
୩.୮.୨୦୨୪	୧୭.୯.୨୦୨୪	୫.୧୦.୨୦୨୪	୧.୧୧.୨୦୨୪

ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧକୁ କିପରି ଉଦ୍ଧୃତ କରିବେ : ଭୋଇ, ସୁମନ୍ତ କୁମାର; ୨୦୨୪ । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରଚିତ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ପୃଷ୍ଠଭୂମି । ବାସ୍ତବତାର ପରିପ୍ରକାଶ ପ୍ରାଚୀ । ଭାଗ :୧୦, ସଂଖ୍ୟା : ଜ, ପୃଷ୍ଠା : ୫୫-୬୧ ।

ପୂର୍ବ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବଙ୍ଗୋପସାଗର ସାଙ୍ଗକୁ ଅନ୍ୟ ତିନିପଟରେ ଗିରିରାଜି ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ସବୁଜ ଶ୍ୟାମ ଶୋଭାରେ ଏହି ରାଜ୍ୟ ବିଶୋଭିତ । ପ୍ରକୃତିର ଏହି ମନୋରମ ପରିବେଷ୍ଟନୀ କେତେବେଳେ ମଣିଷକୁ ବିମୁଗ୍ଧ କରିଛି ତ କେତେବେଳେ ତା'ର ବିଶାଳ ବିକ୍ଷୁବ୍ଧ ରୂପରେ ସ୍ତବ୍ଧ ଓ ଚକିତ ମଧ୍ୟ କରିଛି । ସେହିଭଳି ବହୁ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଘଟଣା ମଧ୍ୟରୁ ୧୯୯୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨୯ ତାରିଖର ମହାବାତ୍ୟା ଅନ୍ୟତମ । ୧୮୬୬ ମସିହାର ନ'ଅଙ୍କ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପରେ ଯଦି କୌଣସି ବଡ଼ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଓଡ଼ିଶାର ମେରୁଦଣ୍ଡକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଥିଲା ତେବେ ତାହା ଥିଲା ଏହି ମହାବାତ୍ୟା । ବିଶେଷତଃ ଓଡ଼ିଶାର ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଜିଲ୍ଲା ଯଥା, ଜଗତସିଂହପୁର, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, ଯାଜପୁର, ଭଦ୍ରକ, ବାଲେଶ୍ୱର, ଗଞ୍ଜାମ ଓ ପୁରୀ ଏତଦ୍‌ସହ କଟକ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ଢେଙ୍କାନାଳ ଆଦି ଜିଲ୍ଲାର ବାସିନ୍ଦା ତଥା ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଓ ଜୀବିକା ବିଶେଷ ଭାବରେ ମହାବାତ୍ୟା ଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା ପ୍ରଭାବିତ । ଜଗତସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲାର ବହୁ ଅଂଚଳ ମହାବାତ୍ୟାରେ ସଲିଳ ସମାଧି ସାଜିଥିବା ବେଳେ ବହୁ ଲୋକ ସମୁଦ୍ରର ବିକ୍ଷୁବ୍ଧ ରୂପ ଓ ତା'ର ବହୁଦୂରପ୍ରସାରୀ କଳେବର ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ବିଲୀନ ହୋଇଯାଇଥିଲେ । କେବଳ ଓଡ଼ିଶା କାହିଁକି ବିଶ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଏତାଦୃଶ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର କ୍ଷୟକ୍ଷତି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ସ୍ତବ୍ଧ ଓ ଚକିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାରି ପ୍ରଭାବରେ ବହୁ ପରିବାର ବାସହରା ହେଲେ, ବହୁ ଲୋକ ଆତ୍ମୀୟସ୍ୱଜନ ଓ ପ୍ରିୟପରିଜନଙ୍କୁ ହରାଇଲେ, ଜୀବନ ଓ ଜୀବିକା ଉଜୁଡ଼ି ପଡ଼ିଲା ଏବଂ ଜୀବନ ଯେମିତି ହାହାକାରମୟ ହୋଇଉଠିଲା । ସରକାରୀ କଳର ତଥ୍ୟାନୁଯାୟୀ ଦଶ ହଜାର ଲୋକ ମୃତାହତ ହୋଇଥିବା ବେଳେ ପନ୍ଦରଶହ ଶିଶୁ ଅନାଥ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସଂଖ୍ୟାଠୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ଅର୍ଥାତ୍ ପଚାଶ ହଜାର ଲୋକ ମୃତାହତ ହୋଇଥିବାର ବେସରକାରୀ ସୂତ୍ରରୁ ଜଣାପଡ଼େ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଏହି ମହାବାତ୍ୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ଥିଲା ବହୁ ଅହ୍ୱାନଭରା । ବାସହରା ନିରନ୍ନ ଜନତାଙ୍କ ଥଇଥାନ ତଥା ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ଓ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତତ୍କାଳୀନ ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ, ବହୁ ବେସରକାରୀ ସେବା ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସହାୟତା ତଥା ଜାତୀୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟସ୍ତରରୁ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତା ବହୁ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ମହାବାତ୍ୟାର ଅଭାବିତ କରାଳ ରୂପ, ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଜନଜୀବନ ଓ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ରାଜନୀତିକ ସର୍ବୋପରି ଆର୍ଥିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ଏସବୁ ସହ ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ଉପରେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ହେତୁ ବହୁ ମାନବେତର ପ୍ରାଣୀ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ବାସ୍ତବ ସ୍ଥିତି ହିଁ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରତି'ଳିତ ହେଲା । ବିଶେଷଭାବରେ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପରେ ମହାବାତ୍ୟା ଓ ମହାବାତ୍ୟା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଭାବିତ କାଳଖଣ୍ଡ ହିଁ ମୁଖ୍ୟ ଭାବଭୂମି ରୂପେ ଗୃହୀତ ହେଲା । ବହୁ ଗାଳ୍ପିକ ଓଡ଼ିଶାର ଏହି ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଓ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଭାବିତ ସାମାଜିକ ସ୍ଥିତି ଓ ଅବସ୍ଥାକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଗଳ୍ପମାନ ରଚନାପୂର୍ବକ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପର କ୍ରମବିକାଶ ଧାରାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟକ ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

(ଖ) ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୀତିକ ଦଳର ଅପ୍ରତିହତ ସ୍ଥିର ଶାସନ:

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରଚିତ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ରୂପେ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୀତିକ ସ୍ଥିତାବସ୍ଥା ଅନ୍ୟତମ । ସଂପ୍ରତି ରାଜନୀତି ଏକ ପ୍ରମୁଖ ଓ ପ୍ରଧାନ ପ୍ରସଙ୍ଗ । ସମାଜର ପ୍ରତିଟି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାର ଅସପତ୍ନ ପ୍ରଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ । ଜନ୍ମଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରତିଟି ସୋପାନରେ ରାଜନୀତିର ଛାପ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୀଭୂତ ହୁଏ । ଏଣୁ ଏ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରାଜନୀତିକୁ ଛାଡ଼ି ସହିତ୍ୟ ରଥ ଅଗ୍ରସର ହେବା ଅସମ୍ଭବ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ଅବିଶ୍ୱସନୀୟ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜନୀତିକ ପାଣିପାଗକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ବିଗତ ଦୁଇ ଦଶନ୍ଧିରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱକାଳ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୀତିକ ଦଳର ଅପ୍ରତିହତ ସ୍ଥିର ଶାସନ ହେତୁ ରାଜନେତାମାନଙ୍କଠାରେ ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରବଣତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଛି । ଅପରପକ୍ଷରେ ଦୀର୍ଘ ପଚିଶ ବର୍ଷର ନିରଙ୍କୁଶ ଶାସନ କାଳରେ ଯେ ରାଜ୍ୟର ହିତାର୍ଥେ ଉନ୍ନୟନମୂଳକ ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରଣୀତ ହୋଇନାହିଁ ତାହା ନୁହେଁ ବରଂ ଯୋଜନା ସବୁର ସଫ ଳ କାର୍ଯ୍ୟକାରିତାରେ ନେତାମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କର ଉଦାସୀନତା ତଥା ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଦୁର୍ନୀତି ପ୍ରବଣତା ହିଁ ଯୋଜନାସବୁକୁ ବାଟବଣା କରିଛି । ପୁନଶ୍ଚ ଦୀର୍ଘବର୍ଷ ଧରି କ୍ଷମତାର ଗାଦିକୁ ଧନବଳ ମ୍ଯାମରେ କଳବଳେ କୌଶଳେ କରାୟତ୍ତ କରି ରାଜନେତାମାନେ ହୋଇପଡ଼ିଛନ୍ତି ସ୍ୱାର୍ଥୀ ଓ ଅହଂକାରୀ । ଜନତାର ହିତାର୍ଥେ ଜନପ୍ରତିନିଧି ସାଜିଥିବା ତଥାକଥିତ ରାଜନେତାମାନେ ନିର୍ବାଚନ ପରେ ଜନତାଙ୍କଠାରୁ ଦୁରେଇ ଯାଇ ସ୍ୱାର୍ଥର ପରିପୂରଣରେ ନିମଗ୍ନ ଥିବାବେଳେ ଜନତା ହୋଇଛନ୍ତି ଜଳକା । ଏତଦ୍‌ସହ ଦୀର୍ଘବର୍ଷ କ୍ଷମତାକୁ ଉପଭୋଗ କରି ବହୁ ଅନ୍ୟାୟ, ଅନୀତି, ବ୍ୟଭିଚାର, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଓ ହତ୍ୟା ଆଦି ସଂଗୀନ ଅପରାଧରେ ମଧ୍ୟ ରାଜନେତାମାନେ ଜଡ଼ିତ । ଏଣୁ ରାଜନୀତିର ଏହି କଳୁଷିତ ରୂପକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ଚଳିତ ଶତକର ଗାଳ୍ପିକମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନହେଲେ ମଧ୍ୟ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ରାଜନେତାମାନଙ୍କର ଏତାଦୃଶ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ତଥା ସେମାନଙ୍କର କଳୁଷିତ ରାଜନୀତିକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଗଳ୍ପମାନ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । ଯହିଁରେ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରାଜନୀତିକ ଦଳର ଅପ୍ରତିହତ ସ୍ଥିର ଶାସନର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ମୁଦ୍ରାଙ୍କ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ହୋଇଛି ପ୍ରତିଫଳିତ ।

(ଗ) ପୁଞ୍ଜିପତିଙ୍କ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ:

ଗୋଟିଏ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ଆସିବା ଦିଗରେ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ । ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ସେମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜିକୁ ବିଭିନ୍ନ କଳକାରଖାନା ଓ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ ବିନିଯୋଗ କରି କରିବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନର ହାର ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସହ ମାନବ ସମ୍ବଳର ସୁବିନିଯୋଗ ହୋଇପାରିଥାଏ । କଳକାରଖାନା ତଥା କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଶ୍ରମିକ ତଥା କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ଆସିବା ସହ ଦେଶ ଏକ ବଡ଼ ରାଜସ୍ୱ ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରୁ ହିଁ ପାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥାଏ । ଫଳତଃ ଦେଶ ହେଉ ଅବା ରଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣ ମାନରେ ପ୍ରଭୂତ ଉନ୍ନତି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଏହିପରି ଏକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଯେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭୌଗୋଳିକ ଚିତ୍ରପଟରେ ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଜୀବନ ଶୈଳୀରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଛି ଏହାକୁ ସହଜେ ଉପଲବ୍ଧି କରିହୁଏ ।

ଅପରପକ୍ଷରେ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଫଳରେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର କୌଳିକ ବୃତ୍ତି ସାଙ୍ଗକୁ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଯେ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରିହେବ ନାହିଁ । କୌଳିକ ବୃତ୍ତି ହେଉ ଅବା କୁଟୀର ଶିଳ୍ପର ବିଲୋପ ଫଳରେ ଦାଦନ ସମସ୍ୟା ଏକ ପ୍ରମୁଖ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଯାହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଓ ତଥା ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଏହି ଶତକରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ପୁନଶ୍ଚ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ଏକଛତ୍ରବାଦୀ ମନୋବୃତ୍ତି ହେତୁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଶ୍ରମିକମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜର ସମୁଚିତ ପ୍ରାପ୍ୟ ପାଇ ପାରିନଥାନ୍ତି । ଫଳତଃ ଶ୍ରମିକ ଅସନ୍ତୋଷ ଓ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ହୁଏ । ମୁଖ୍ୟତଃ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ଫଳରେ କିଛି ସୁଫଳ ମିଳିବା ସହ ଏହାର କେତେକ କୁପରିଣାମ ମଧ୍ୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥାଏ । ତେଣୁ ଏକବିଂଶ ଶତକର ସାହିତ୍ୟରେ ଏ ଧରଣର ପ୍ରସଙ୍ଗ ଓ ଏହାର ସୁପରିଣାମ ଓ କୁପରିଣାମର ଏକ ସମ୍ମିଶ୍ରିତ ଚିତ୍ର ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ବିଷୟ । ମୋଟଉପରେ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପରେ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କର ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ, ବୃହତ କଳକାରଖାନା ଓ ବହୁରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କମ୍ପାନୀଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାପନ ଓ ତତ୍‌ଜନିତ ସମସ୍ୟା ଯେ ଗାଳ୍ପିକମାନଙ୍କୁ ଗଳ୍ପ ରଚନା ଦିଗରେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରେରିତ କରିଛି ଏଥିର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

(ଘ) ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ପ୍ରସାର ଓ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ:

ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ପନ୍ନ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ହେଉଛି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଯୁଗ । ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବହୁଳ ପ୍ରସାର ଓ ବ୍ୟବହାର ଚଳିତ ଶତକର ଜୀବନଧାରଣର ଶୈଳୀକୁ ବେଶ୍ ଆମୋଦଦାୟକ କରିପାରିଛି । ବିଭିନ୍ନ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ବ୍ୟବହାର ଫଳରେ ମଣିଷର ଜୀବନ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ସହଜ ଓ ସୁଖକର ହୋଇପାରିଛି । ଶିକ୍ଷା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ,କୃଷି, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ଗମନାଗମନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯେଉଁ ଅଭୂତପୂର୍ବ ତଥା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଉନ୍ନତି ସଂସାଧିତ ହୋଇଛି ତାହାରି ମୂଳରେ ରହିଛି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା । ଟେଲିଭିଜନ, କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଓ ମୋବାଇଲର ଯଥେଷ୍ଟ ବ୍ୟବହାର ମଣିଷର ଜୀବନକୁ ଗଭୀର ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ସହ ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ବ୍ୟକ୍ତିକୈନ୍ଦ୍ରିକ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଫଳତଃ ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ମାନବିକ ସମ୍ବେଦନା, ସଂପ୍ରୀତି ଓ ସଦ୍ଭାବ ଧୀରେ ଧୀରେ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ପରିସର ମଧ୍ୟରୁ ହ୍ରାସ ପାଇଛି । ପୁନଶ୍ଚ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମ ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀରେ ମଣିଷର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଛି । ଟୁଇଟର, ଫେସ୍‌ବୁକ୍, ୟୁଟ୍ୟୁବ୍, ସ୍ନାପଚାଟ୍, ହ୍ୱାଟ୍ସଆପ୍, ଇନ୍‌ଷ୍ଟାଗ୍ରାମ୍, ଫ୍ଲିକର, ମେସେଞ୍ଜର ଓ ଟିକ୍‌ଟକ୍ ଭଳି ବହୁ ସାମାଜିକ ଗଣମାଧ୍ୟମର ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ସାଂପ୍ରତିକ କାଳର ମଣିଷ ବହୁ ସୂଚନା, ତଥ୍ୟ ତଥା ଜ୍ଞାନର ଅଧିକାରୀ ହୋଇପାରିଛି । ମନୋରଞ୍ଜନର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ମାଧ୍ୟମ ରୂପେ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଗଣମ୍ଧମଗୁଡ଼ିକ ମଣିଷର ଜୀବନଧାରଣର ଶୈଳୀକୁ ଖୁବ୍ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଏହାର ସଫଳ ଓ ସମୁଚିତ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ମଣିଷ ନିଜର ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିପାରୁଥିବା ବେଳେ ଏହାର ମାତ୍ରାଧିକ ବ୍ୟବହାର ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ଉଶୃଙ୍ଖଳ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରମୁଖ କାରଣ ହୋଇଛି । ପରିବର୍ତ୍ତିତ ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ପରିଦୃଶ୍ୟାୟିତ ଏତାଦୃଶ ବିଲକ୍ଷଣକୁ ଆଧାର ଆଧେୟ କରି ଏ କାଳର ଗାଳ୍ପିକମାନେ ବହୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପମାନ ରଚନା କରିବାରେ ପାରଦର୍ଶିତ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛନ୍ତି ।

(ଙ) ୨୦୦୮ ମସିହା କନ୍ଧମାଳ ହିନ୍ଦୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗା:

ଭାରତବର୍ଷ ବହୁ ଧର୍ମ, ଜାତି ଏପରିକି ପ୍ରଥା ପରମ୍ପରା ଭେଦରେ ବହୁଧା ବିଭକ୍ତ । ବିବିଧତା ମଧ୍ୟରେ ଏକତା ହିଁ ହେଉଛି ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଈର୍ଷଣୀୟ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ସମୁଦାୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ । ବହୁ ସମୟରେ ଧର୍ମାଚାର, ଧର୍ମୀୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଆଦି ପାଳନ ଅବସରରେ ଧାର୍ମିକ ବିଦ୍ୱେଷଭାବରୁ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥାଏ । ଫଳରେ ସଂପ୍ରଦାୟ ସଂପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ନିଜ ନିଜର ଧର୍ମକୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିବେଚନାପୂର୍ବକ ଅପର ଧାର୍ମିକ ସଂଗୋଷ୍ଠୀକୁ ନ୍ୟୁନ ମନେ କରିବା କିମ୍ବା ଧର୍ମାନ୍ତରୀକରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ଅନ୍ୟ ଧର୍ମର ଲୋକଙ୍କୁ ପ୍ରଲୋଭିତ କରାଇ ନିଜ ଧର୍ମରେ ଦୀକ୍ଷିତ କରାଇବା ଦ୍ୱାରା ଉଭୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତିକ୍ତତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇ ହଣାକଟା, ଧର୍ଷଣ ଓ ହତ୍ୟା ଆଦି ନାରକୀୟ କାଣ୍ଡର ସୂତ୍ରପାତ ହୁଏ । ଭାରତ ବର୍ଷରେ ଏହିଭଳି ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟ ଏଥିରୁ ବାଦ୍ ନୁହେଁ । ୨୦୦୮ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସର ହିନ୍ଦୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ଦଙ୍ଗା ଏହାର ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ । ଏହି ଦଙ୍ଗାର ଭୟାବହତା ଥିଲା ଅଦ୍ଭୁତ ଓ କଳ୍ପନାତୀତ । ପାଞ୍ଚଶହରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଲୋକ

ମୃତାହତ ହେବା ସହ ଅଠର ହଜାର ଲୋକ ଆହତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ବହୁ ବାସଗୃହକୁ ଦଙ୍ଗାକାରୀମାନେ ପୋଡ଼ାଜଳା କରିବା ସହ ଅନେକଙ୍କ ଘରୁ ବହୁ ଆସବାବପତ୍ର ଲୁଣ୍ଠନ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲା । ଚାରିଶହରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଗୀର୍ଜାଗୃହଗୁଡ଼ିକୁ ଦଙ୍ଗାକାରୀମାନେ ଭାଙ୍ଗିବା ସହ ପୋଡ଼ି ମଧ୍ୟ ଦେଇଥିଲେ । ନନ୍‌ଙ୍କ ସମେତ ଚାଳିଶିରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ମହିଳା ଯୌନ ଶୋଷଣର ଶିକାର ହେବା ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବର୍ବରୋଚିତ ଓ ଅମାନବୀୟ ଘଟଣା । ବହୁ ଲୋକ ଦଙ୍ଗା ସକାଶୁ ବିସ୍ଥାପିତ ମଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ, ଯାହାର ସଂଖ୍ୟା ଆନୁମାନିକ ଅଶୀ ହଜାରରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅଟେ । ଅନ୍ୟପଟେ ଦଙ୍ଗାକାରୀଙ୍କ ଆକ୍ରମଣରୁ ବର୍ତ୍ତିବା ପାଇଁ ବାସଗୃହଚ୍ୟୁତ ଜନତା ମାସ ମାସ ଧରି ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରିଥିଲେ । ଏହି ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଦଙ୍ଗାର ମୂଳରେ ଥିଲା ଧର୍ମାନ୍ତରୀକରଣ, କନ୍ଧମାଳରେ ଦୁଇ ସଂପ୍ରଦାୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ଦୀର୍ଘଦିନର ଜାତିଗତ ବିଦ୍ୱେଷଭାବ ସର୍ବୋପରି କନ୍ଧମାଳ ଚକାପାଦ ଆଶ୍ରମର ସ୍ୱାମୀ ଲକ୍ଷ୍ମଣାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କୁ ଦୁର୍ବୃତ୍ତମାନେ ହତ୍ୟା ଆଦି ଘଟଣା । ଏହି ଦଙ୍ଗାର ପ୍ରଭାବ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ସମେତ ଭାରତବର୍ଷରେ ମଧ୍ୟମ ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଅନେକ ମୃତାହତ, ବାସଗୃହଚ୍ୟୁତ ଓ ଆଘାତପ୍ରାପ୍ତ ତଥା ଶୋକସନ୍ତପ୍ତ ହେବା ଆଦି ଘଟଣା ମାନବୀୟ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ତଥା ଦେଶର ଏକତା ପ୍ରତି ବଡ଼ ଆହ୍ୱାନ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା । ଏହି ସ୍ପର୍ଶକାତର ଘଟଣା ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଆର୍ଥିକ ଓ ରାଜନୀତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଭାବ ପକାଇଥିଲା । ତେବେ ଏହାର ପ୍ରଭାବ ମୂ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ବିଷୟ । ମୁଖ୍ୟତଃ ୨୦୦୮ ମସିହା କନ୍ଧମାଳ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଦଙ୍ଗାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ବହୁ ଗଳ୍ପ, କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ଆଦି ରଚିତ ହୋଇଛି । ବିଶେଷଭାବରେ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ଦଙ୍ଗାକୁ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଗାଳ୍ପିକମାନେ କେତେକ ଗଳ୍ପ ରଚନା କରିଛନ୍ତି ଯହିଁରେ ମାନବାତ୍ମାର ବ୍ୟଥା, ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ଅବମର୍ଶନର ଚିତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ଜୀବନ୍ତ ।

(ଚ) ଜଗତୀକରଣ, ଦ୍ରୁତ ଶିଳ୍ପାୟନ, ସହରୀକରଣ ଓ ବିସ୍ଥାପନ:

ଜଗତୀକରଣ ହେଉଛି ରାଷ୍ଟ୍ର ସହିତ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ଯୋଡ଼ିବାର ଏକ ଉଦାର ପ୍ରକ୍ରିୟା । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଆର୍ଥିକ, ସାମାଜିକ ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତା ଓ ବିନିମୟ ସହ ବିଶ୍ୱର ଏକୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ତେବେ ଏହି ଜଗତୀକରଣର ଉଭୟ ସୁପ୍ରଭାବ ଓ କୁପ୍ରଭାବ ମାନବ ସମାଜ ଉପରେ ଲକ୍ଷିତ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ ବିଷୟ । ଏହିଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ରଚିତ ବହୁ ଗାଳ୍ପିକଙ୍କ ରଚନାରେ ଜଗତୀକରଣର ପ୍ରସଙ୍ଗ ବର୍ଣ୍ଣିତ ହେବା କିଛି ବିଚିତ୍ର ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ କାରଣ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀ ହେଉଛି ପ୍ରଯୁକ୍ତିବିଦ୍ୟାର ଯୁଗ । ପୁନଶ୍ଚ ଜଗତୀକରଣର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରଧାନ ଦିଗ ହେଉଛି ଶିଳ୍ପାୟନ । ଅର୍ଥାତ୍ କଳକାରଖାନାମାନ ସ୍ଥାପନ କରି ଦେଶକୁ ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେଉଛି ଶିଳ୍ପାୟନ । ଶିଳ୍ପାୟନ ଦ୍ୱାରା ଦେଶର ସମୃଦ୍ଧି ସାଧିତ ହେବା ସହ ଲୋକମାନେ ରୋଜଗାର କ୍ଷମ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଅପରପକ୍ଷରେ ଶିଳ୍ପ ସଭ୍ୟତାର ଆନୟନ ଫଳରେ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୂଷଣ, ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଶ୍ରମିକଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଓ ଶୋଚନୀୟ ଅବସ୍ଥା ପୁନଶ୍ଚ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ ନିମନ୍ତେ ଜଙ୍ଗଲ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ, ଚାଷଭୂମି ଓ ବାସଭୂମିରୁ ଜନତାଙ୍କୁ ଉଚ୍ଛେଦ ଆଦି କାରଣରୁ ମଧ୍ୟ ବିସ୍ଥାପନ ଭଳି ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦିଏ । ସର୍ବୋପରି ଜଗତୀକରଣ ଫଳରେ ଗ୍ରାମୀଣ ପରିବେଶ ମ୍ନକୁ ସହରୀ ସଭ୍ୟତାର ଅନୁପ୍ରବେଶ ଓ ସହର ପରିସରର ସଂପ୍ରସାରଣ ଏବଂ ସହରରେ ଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟର ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା ଆଦି କେତେକ କାରଣ ମଣିଷ ଜୀବନକୁ ସହଜ, ସକ୍ରିୟ ଓ ସ୍ୱାଭାବିକ କରିଥିବା ବେଳେ ଏହାର ମାତ୍ରାଧିକତା ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା, ଯୌଥ ପରିବାରର ବିଘଟନ, ପରିବେଶର ଦ୍ରୁତ ଅବକ୍ଷୟ ଆଦି ବିଲକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରଧାନତଃ ଦାୟୀ । ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ସମସ୍ତ କାରକ ଯଥା- ଜଗତୀକରଣ, ଦ୍ରୁତ ଶିଳ୍ପାୟନ, ସହରୀକରଣ ଓ ବିସ୍ଥାପନ ଆଦି ନୂତନ ଭାବେ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଭାଗକୁ ଓଡ଼ିଶାର ପାଣିପାଗରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ଓ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲା । ଯାହାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ପ୍ରଭାବକୁ ଗାଳ୍ପିକଗଣ ଅତି ମାର୍ଜିତ ଓ କଳାତ୍ମକ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ ସାହିତ୍ୟରେ ପରୀକ୍ଷାନିରୀକ୍ଷାପୂର୍ବକ ପ୍ରୟୋଗ କରାଇ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପକୁ ମହିମାମଣ୍ଡିତ କରିବା ସହ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ଶ୍ରୀବୃଦ୍ଧି ସାଧନରେ ସହାୟକ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ମୋଟଉପରେ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପ ସମୟର ଆହ୍ୱାନ ଓ ପ୍ରାଣ ସ୍ପନ୍ଦନକୁ ପାଥେୟ କରି ସଦର୍ପେ ଅଗ୍ରସର ।

(ଛ) ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହିଂସାକାଣ୍ଡ:

ସଂପ୍ରତି ଭାରତବର୍ଷର ଏକାଧିକ ରାଜ୍ୟରେ ମାଓ ସମସ୍ୟା ଏକ ଉତ୍କଟ ସମସ୍ୟା ରୂପେ ଦେଖାଦେଇଛି । ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହିଂସାକାଣ୍ଡ, ଅରାଜକତା, ସରକାରୀ ପଦସ୍ଥ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅପହରଣ ଓ ହତ୍ୟା ଆଦି ମର୍ମନ୍ତୁଦ ଘଟଣା ସରକାରଙ୍କର ମୁଣ୍ଡବ୍ୟଥାର କାରଣ ହୋଇଛି । ବିଶେଷତଃ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ, ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ, ଛତିଶଗଡ଼, ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶା ଆଦି କେତେକ ରାଜ୍ୟରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ଚିତ୍ର ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । ଓଡ଼ିଶାର ସୀମାନ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ଯଥା- ମାଲକାନଗିରି, କୋରାପୁଟ, ନବରଙ୍ଗପୁର, କନ୍ଧମାଳ ଓ ରାୟଗଡ଼ାରେ ଏମାନଙ୍କର ଦ୍ୱାରା ସଂଗଠିତ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ହିଂସାକାଣ୍ଡ ଦ୍ୱାରା ବହୁ ସାଧାରଣ ନିରୀହ ଜନତା ତଥା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ଓ ସିପାହୀ ମୃତାହତ ହେଉଥିଲେ ହେଁ ଏଯାବତ୍ ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଗତ

ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷଭାଗ ଆଡ଼କୁ ଏହି ସମସ୍ୟା ମୁଣ୍ଡଟେକି ଥିଲେ ହେଁ ଏହାକୁ ଦମନ କରିବାରେ ସରକାରୀ କଳ ବିଫଳ । ବହୁ ସମୟରେ ପୋଲିସ୍ ବାହିନୀ ଓ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୁଳିବିନିମୟ ହେତୁ ବହୁ ଅମୂଲ୍ୟ ଜୀବନ ଅକାଳରେ ଝରିପଡୁଥିବା ବେଳେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସରକାରୀ କଳ ପକ୍ଷରୁ କଡ଼ା ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାନଯିବା ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର ବିଷୟ । ଏତଦ୍‌ସହ ପୋଲିସ୍ ଇନ୍‌ଫରମର ସନ୍ଦେହରେ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ହତ୍ୟା ଓ ମାଓବାଦୀ ସନ୍ଦେହରେ ସାଧାରଣ ନିରୀହ ଜନତାଙ୍କୁ ପୋଲିସ୍‌ର ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଜୁଲମ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭୟର ବାତାବରଣ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ଅଧିକନ୍ତୁ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ହିଂସାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଦେଶର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସୁରକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରତି ଏକ ବଡ଼ ଆହ୍ୱାନ ସଦୃଶ । ମୁଖ୍ୟତଃ ଓଡ଼ିଶାରେ ମାଓବାଦୀମାନଙ୍କର ହିଂସାକାଣ୍ଡର ତାଲିକା ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ । ବିଗତ ୨୦୧୧ ମସହାରେ ମାଲକାନ୍‌ଗିରି ଜିଲ୍ଲାର ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଭିନିଲ୍ କ୍ରିଷ୍ଣାଙ୍କୁ ମାଓବାଦୀମାନେ ଅପହରଣ କରିବା ହେଉ କିମ୍ବା ସାମ୍ବାଦିକମାନଙ୍କୁ ଅପହରଣ କରି ମୋଟା ଅଙ୍କର ଅର୍ଥ ଅସୁଲ କରିବା ହେଉ ଏସବୁ ଦେଶ ପ୍ରଗତି ଓ ଅଭ୍ୟାନ୍ତରୀଣ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରତି ଯେ ଆତ୍ମଘାତୀ ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକର କରିହେବ ନାହିଁ । ଅନେକ ସମୟରେ କଙ୍ଗାରୁ କୋର୍ଟରେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାରର ଚିତ୍ର ଯେକୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଚିତ୍ତକୁ ଦ୍ରବୀଭୂତ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ । ବହୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ ତଥା ସେନା କର୍ମଚାରୀ ଓ ପୋଲିସବାହିନୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଆକ୍ରମଣ ପ୍ରତିନିୟତ ଯେ ଖବର କାଗଜର ପୃଷ୍ଠାମଣ୍ଡନ କରୁଛି ଏଥିରେ ଦ୍ୱିମତ ନାହିଁ । ଅଥଚ ଏହାର ସମାଧାନ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ଭବପର ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ଏଥିନିମନ୍ତେ ସରକାରୀ କଳ ଏକାନ୍ତ ଦାୟୀ କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ତେବେ ଏହିଭଳି ଅସାମାଜିକ ସମସ୍ୟାକୁ ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ରଖି ବହୁ ଗାଳ୍ପିକଗଣ ଏକାଳରେ ଗଳ୍ପମାନ ରଚନା କରିଛନ୍ତି । କେତେକ ଗଳ୍ପରେ ସରକାରୀ କଳର ଅପାରଗତାକୁ ଦେଖାଇ ଦିଆଯିବା ସହ ମାଓବାଦୀଙ୍କ ଏତାଦୃଶ ହିଂସାକାଣ୍ଡକୁ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଗାଳ୍ପିକମାନେ ବିରୋଧ କରିଛନ୍ତି, ଯାହାକି ଏକାଳର ଗଳ୍ପରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ପ୍ରତିଫଳିତ ।

(ଜ) ନାରୀ ସଶକ୍ତୀକରଣ:

ଭାରତବର୍ଷରେ ବିଭିନ୍ନ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଉଭୟେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନାରୀ ବିକାଶକୁ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଗତଯୋଗ୍ୟ ପଦକ୍ଷେପ । କାରଣ ନାରୀର ବିକାଶ ହେଲେ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ସାମଗ୍ରିକ ଉନ୍ନତି ସଂସାଧିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହି ମର୍ମରେ ଆଫ୍ରିକାର ବହୁ ପ୍ରଚଳିତ ଏକ ଲୋକୋକ୍ତିର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ, ଯଥା- “If you educate a man, you educate an individual. But if you educate a women, you educate a nation. ବାସ୍ତବରେ ନାରୀ ଶିକ୍ଷିତ ହେଲେ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ସମ୍ଭବ ହୋଇଥାଏ । ଭାରତରେ ୧୯୫୦ ମସିହା ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ନାରୀ ବିକାଶକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଥିବା ବେଳେ ୧୯୯୦ ମସିହାଠାରୁ ଏହି ଆଭିମୁଖ୍ୟ ନାରୀ ସଶକ୍ତୀକରଣ ଅଡ଼କୁ ଗତି କରିଛି । ସମାଜରେ ନାରୀକୁ ସଶକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଜାରୀ ରହିଛି ତଥାପି ପୁରୁଷପ୍ରଧାନ ସମାଜରେ ସଦାସର୍ବଦା ନାରୀର ସ୍ଥିତିରେ ସେତେଟା ଉନ୍ନତି ଏଯାବତ୍ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ ।

୨୦୦୧ ଜନଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାରେ ଶତକଡ଼ା ୩୧.୨୧ ଶିକ୍ଷିତ ମହିଳା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରଥମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ସମୟରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ଯେଉଁ ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କରାଯାଉଥିଲା ତାହା ଜନହିତକର ଓ ଜନମଙ୍ଗଳକାରୀ ଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ସମୟରେ ମହିଳାମାନେ ‘ମହିଳା ମଣ୍ଡଳ’ ଗଠନ କରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ପୁଷ୍ଟୀକରଣ ଓ ଜନ ହିତକର ପଦେକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତୃତୀୟ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଓ ଚତୁର୍ଥ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାଳରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷା, ଗର୍ଭବତୀ ମହିଳା ଓ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ଖାଦ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପଞ୍ଚମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ସମୟରେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂରୀକରଣ ଓ ସ୍ୱରୋଜଗାରକ୍ଷମ ହେବା ନିମନ୍ତେ ବିଭିନ୍ନ ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ହେଉଥିବା ଅବିଚାର ଓ ଅସମାନତା ବିରୋଧରେ ଷଷ୍ଠ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାରେ ଅନେକ ପଦକ୍ଷେପ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଅତୀତରେ ଏହି ଯୋଜନା କାଳରେ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବହୁମୁଖୀ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ସପ୍ତମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାଳରେ ସମାଜରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଷ୍ଟମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା ସମୟରେ ସରକାରଙ୍କର ଆଭିମୁଖ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଥିଲା । ତାହା ବିକାଶକୁ ସଶକ୍ତୀକରଣରେ ପରିଣତ କରିବାରେ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା । ଏସବୁର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ସମାଜରେ ନାରୀକୁ ମୁଖ୍ୟ ସ୍ରୋତକୁ ଆଣି ସଶକ୍ତ କରାଇବା ।

ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତୀକରଣ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ସାମ୍ବିଧାନିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଓ ସ୍ୱାୟ ଶାସନ ନିର୍ବାଚନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶତକଡ଼ା ୩୦ ଭାଗ ସ୍ଥାନ ଏହି ଶତାବ୍ଦୀରେ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ମହିଳାମାନେ ପଞ୍ଚାୟତ ଓ ମ୍ୟୁନିସିପାଲିଟି ନିର୍ବାଚନରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବିଭିନ୍ନ ପଦପଦବୀ ଅଳଙ୍କୃତ କରିପାରିଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଶକ୍ତୀକରଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଜାତୀୟ ମହିଳା କମିଶନ ଓ ରାଜ୍ୟସ୍ତରରେ ମହିଳା

କମିଶନ କରାଯାଇ ମହିଳାବର୍ଗଙ୍କ ଉପରେ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଅତ୍ୟାଚାରର ଦୂରୀକରଣ ପାଇଁ ସକାରାତ୍ମକ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ପଞ୍ଚାୟତସ୍ତରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସଚେତନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମହିଳା ସମୃଦ୍ଧି ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ନବମ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନା କାଳରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ବିକାଶ ପାଇଁ ମହିଳାମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ।

କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ପରିବେଶର ଉନ୍ନତି ତଥା କର୍ମନିୟୋଜନ ସମୟରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ସମାନ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ରାଜନୈତିକ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ମହିଳା ସାକ୍ଷରତା ହାର ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୁଣାତ୍ମକ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରାଯାଇଛି ।

ମହିଳା ସଶକ୍ତୀକରଣ ନିମନ୍ତେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ମହିଳା ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀଗୁଡ଼ିକର ସୁଦୃଢ଼ୀକରଣ ଏବଂ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ୨୦୦୧ 'ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ମହିଳା ଦିବସ' ଅବସରରେ 'ମିଶନ ଶକ୍ତି' ନାମକ ଏକ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ଏତଦ୍‌ବ୍ୟତୀତ ଏଯାବତ୍ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲାରେ ୫,୨୯,୮୭୫ ଗୋଟି ନୂତନ ସ୍ୱୟଂ ସହାୟକ ଗୋଷ୍ଠୀ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ମିଶନ ଶକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ନାରୀ ରୋଜଗାର କ୍ଷମ ହେବା ସହ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସଶକ୍ତ ମଧ୍ୟ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି ଓ ନାରୀ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ନିଜର ଅଧିକାର ସଂପର୍କରେ ଅଧିକ ସଚେତନ ଓ ଅବଗତ ହୋଇପାରିଛି କହିଲେ ଯଥାର୍ଥ ହେବ । ତେବେ ନାରୀ ସଶକ୍ତୀକରଣ ଆଭିମୁଖ୍ୟକୁ ଉପଜୀବ୍ୟ ଉପାଦାନ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ଚଳିତ ଶତକରେ ବହୁ ଗାଳ୍ପିକ ଗଳ୍ପ ମଧ୍ୟ ରଚନା କରିଥିବା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।

(୯) କରୋନା ମହାମାରୀର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ:

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଘଟଣା ମଧ୍ୟରେ କରୋନା ମହାମାରୀର ଥିଲା ଅନ୍ୟତମ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ଏହି ମହାମାରୀର ସଂହାରଲୀଳରେ ସଂତ୍ରସ୍ତ ହୋଇପଡ଼ିଥିବା ବେଳେ ଅଂସଖ୍ୟ ଲୋକ ଏହାର ପ୍ରକୋପରେ ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ମହାମାରୀର ପ୍ରଭାବରେ ପୃଥିବୀଟା ଏକ ଜନଶୂନ୍ୟ ବାସସ୍ଥଳୀ ଭଳି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୋଇଥିଲା । ସବୁଠାରେ ସନ୍ଦେହ, ଅବିଶ୍ୱାସ ଓ ଭୟର ବାତାବରଣ ସ୍ୱାଭାବିକ ଜୀବନକୁ ସ୍ତବ୍ଧ କରିଦେଇଥିଲା । ଏକ ଅଦୃଶ୍ୟ ଭୂତାଣୁ ପାଖରେ ଜ୍ଞାନ ବିଜ୍ଞାନସମ୍ପନ୍ନ ତଥା ଚିକିତ୍ସା ବିଜ୍ଞାନରେ ଅଭୂତପୂର୍ବ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଥିବା ମଣିଷ ଏକାନ୍ତ ଅସହାୟ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ଏହାର ସଂହାରଲୀଳା ଓ ସଂକ୍ରମଣର ତୀବ୍ରତା ଏତେ ବ୍ୟାପକ ଓ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ଥିଲା ଯେ, ଜଣେ ସଂକ୍ରମିତ ବ୍ୟକ୍ତି ପଖରୁ ୧୦ ଗୁଣା ଅଧିକ ସୁସ୍ଥ ବ୍ୟକ୍ତି ସଂକ୍ରମିତ ହେଉଥିଲେ । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଏହି ମହାମାରୀର କୌଣସି ପ୍ରତିଶେଧକ ଟୀକା ନଥିବାରୁ ଅଗଣିତ ଲୋକ ମୃତ୍ୟୁମୁଖର ସମ୍ମୁଖୀନ ମ୍ନ ହେଲେ । ଏହାରି ପ୍ରଭାବରେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ବିଭିନ୍ନ କଟକଣା ଯଥା- କର୍ଫ୍ୟୁ, ଲକ୍‌ଡାଉନ୍, ସଟ୍‌ଡାଉନ୍ ଓ ସାମାଜିକ ଦୂରତା ରକ୍ଷା ଆଦି ନିୟମକାନୁନ୍ ଲାଗୁ କରାଯାଇ ଏହାର ଦମନ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଗଲା । ଏତଦ୍‌ସହ ସରକାରୀ ଓ ବେସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଦୋକାନ ବଜାର, କଳକାରଖାନା, ଖଣି ଖାଦନ ତଥା ପାର୍କ, ପୁଷ୍କରଣୀ ଓ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଆଦିକୁ ଅନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ କାଳ ନିମନ୍ତେ ବନ୍ଦ କରିଦିଆଯିବା ଫଳରେ କୋଟି କୋଟି କର୍ମଚାରୀ ଓ ଶ୍ରମିକଗୋଷ୍ଠୀ ଜୀବନ ରକ୍ଷା ନିମନ୍ତେ ଭିଟାମାଟିକୁ ଫେରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ଓ ଅନେକ ମଧ୍ୟ ନିଜର ଜୀବିକା ହରାଇଲେ । ମାସ ମାସ ଧରି ସାମାଜିକ ଜୀବନର ପରିସରରୁ ବଂଚିତ ମଣିଷ ମାନସିକ ସ୍ତରରେ ଦୁର୍ବଳ ହେବା ସହ ନିଜର ସ୍ଥିତି ସଂପର୍କରେ ସନ୍ଦିହାନ ହୋଇପଡ଼ିଲା । ପାରିବାରିକ କଳହ, ମାନସିକ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ, ଭୟ, ଅବିଶ୍ୱାସ ଏକାବେଳକେ ମଣିଷର ସ୍ୱାଭାବିକ ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ବିସହ କରିଦେଇଥିଲା । ତେବେ ଏହି ଭଳି ଏକ ଅଭାବିତ କାଳର ମାର୍ମିକ ଦୃଶ୍ୟ ଓ ବିଶ୍ୱ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିବା ଅପୂର୍ବ କରୋନା ମହାମାରୀର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବକୁ ପୃଷ୍ଠଭୂମି କରି ଚଳିତ ଶତକରେ ବହୁ ଗଳ୍ପ ରଚିତ ହୋଇଛି ଯହିଁରେ କରୋନା ମହାମାରୀର ଭୟାବହତାକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିହୁଏ ।

ଏତଦ୍‌ସହ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଗାନ୍ଧୀ ଆଦର୍ଶର ଅବମର୍ଶନ ଫଳରେ ସମାଜ ଜୀବନରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ଅନାଚାରକୁ ବିରୋଧ କରି ଗାନ୍ଧୀ ଦର୍ଶନର ପୁନଃ ସନ୍ଦର୍ଶନର ଆବଶ୍ୟକତା ଯେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ଏହାକୁ ସମାଜ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପରିଣାମସ୍ୱରୂପ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଓ ଗାନ୍ଧୀବାଦକୁ ଆଧାର କରି ଉଭୟେ ସମାଜ ଓ ବ୍ୟକ୍ତିଚିଉକୁ ସଜାଡ଼ିବାର ସଦିଚ୍ଛାରୁ ଚଳିତ ଶତକରେ ବହୁ ଗାଳ୍ପିକ ଗଳ୍ପ ରଚନାରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ପ୍ରକୃତିକୁ ଯଥେଚ୍ଛା ଲୁଣ୍ଠନ, ଶିଳ୍ପାୟନ ଓ ସହରୀକରଣ ଆଦି ଫଳରେ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶର ଦ୍ରୁତ ଅବକ୍ଷୟ ଏକ ପ୍ରମୁଖ ପ୍ରସଙ୍ଗ ଭାବରେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଦେଖାଦେଇଛି । କଳକାରଖାନା ସ୍ଥାପନ ହେତୁ ପରିବେଶ ପ୍ରଦୁଷିତ ହେବାରୁ ବନ୍ୟଜନ୍ତୁଙ୍କ ପ୍ରାକୃତିକ ବାସସ୍ଥଳୀ ଓ ସବୁଜ ବନାନୀ ନଷ୍ଟ ହେବା ସହ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ବାରମ୍ବାର ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁଛି । ଏହିଭଳି ଏକ ଘଡ଼ିସନ୍ଧି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପ୍ରକୃତି ପ୍ରତି ସଦୟ ଭାବ ପୋଷଣପୂର୍ବକ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ତଥା 'ପ୍ରକୃତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ' ନିମନ୍ତେ ଚଳିତ ଶତକରେ ବହୁ ଗାଳ୍ପିକ ଉଭୟେ ପରିବେଶ ଅବକ୍ଷୟ ଓ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ପୃଷ୍ଠଭୂମି ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରି ବହୁ ଗଳ୍ପମାନ ରଚନା କରିବାରେ ଆଗ୍ରହୀ ହେବା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ ବିଷୟ ।

ତେବେ ଏହିଭଳି ବହୁ ଘଟଣା ରହିଛି, ଯାହାକି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ହେଉ ଅବା ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ହେଉ ଓଡ଼ିଆ କ୍ଷୁଦ୍ରଗଳ୍ପର ବିକାଶଧାରାକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବାରେ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ସହାୟକ ହୋଇଛି, ଏହାକୁ ଅସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇ ନପାରେ । ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ସମସ୍ତ ଘଟଣା ଗଭୀର ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାର ସମାଜିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ରାଜନୀତିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ବହୁ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଛି । ଫଳତଃ ଏହି ସମସ୍ତ ଘଟଣାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷ ପ୍ରଭାବ ଏକାଳରେ ଗାଳ୍ପିକାମାନଙ୍କୁ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଗଳ୍ପ ରଚନା ନିମନ୍ତେ ଯେ ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଛି, ଏଥିରେ ତିଳେ ହେଲେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ସହାୟକ ଗ୍ରନ୍ଥସୂଚୀ:

୧. ଅଯୁକ୍ତିକର କ୍ଷତିପୂରଣ (କନ୍ଧମାଳ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନ ବିରୋଧି ହିଂସାର କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ଘରୋଇ ସମ୍ପତ୍ତିର ଆକଳନ) । ସେଣ୍ଟର ଫର୍ ଦି ସଷ୍ଟେନେବଲ୍ ୟୁଜ୍ ଅଫ୍ ନାଚୁରାଲ୍ ଆଣ୍ଡ୍ ସୋସିଆଲ୍ ରିସୋର୍ସୋସ୍, ଭିଆଇଏମ୍/୩୯୫, ଶୈଳଶ୍ରୀ ବିହାର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୨୧ ।

୨. ତ୍ରିପାଠୀ, ବଟକୃଷ୍ଣ । ସ୍ମୃତିରେ ମହାବାତ୍ୟା । ବୁକ୍ସ ହବ୍, ବରମୁଣ୍ଡା, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରକାଶନ, ୨୦୧୮ ।

୩. ତ୍ରିପାଠୀ, ସୂର୍ଯ୍ୟମଣି । ଲାଲ୍ ଆତଙ୍କ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରବନ୍ଧ । ଲର୍କ ବୁକ୍ସ, ଏ/୯, ଭୌମ ନଗର, ୟୁନିଟ୍-୪, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୦୧୦ ।

୪. ପାଣିଗ୍ରାହୀ, ପବିତ୍ର । ଜଗତୀକରଣ ଓ ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ । ଟାଇମ୍‌ପାସ୍, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ୨୦୧୩ ।

୫. ସାମଲ, ବୈଷ୍ଣବ ଚରଣ । ଓଡ଼ିଆ ଗଳ୍ପ: ଉନ୍ମେଷ ଓ ଉତ୍ତରଣ । ଦ୍ୱିତୀୟ ସଂସ୍କରଣ, ଡ଼େଣ୍ଡସ୍ ପବ୍ଲିଶର୍ସ, ବିନୋଦବିହାରୀ, କଟକ, ୨୦୧୫ ।

❖ ❖ ❖